

Vlaamse jongeren poseren met hun wapens in Syrië. "De huidige moslimstrijders zijn oppervlakkiger. Ze zijn ook narcistisch en zetten de ene selfie na de andere op Facebook", zegt Coolsaet. FOTO HBVL

Professor Rik Coolsaet over oorzaken radicalisering

"Jonge moslims gevoel geven dat ze er bij horen"

BRUSSEL - "Onze overheid beseft dat alleen repressie voor jonge jihadisten niet zaligmakend is, maar het is zo moeilijk de preventieve aanpak te verdedigen. Je toont dan niet hoe krachtadig je bent, dat leidt niet tot stoerdoenerij. Para's op straat sturen of de nationaliteit afnemen, dat klinkt krachtadig. Beseffen we wel wat dit laatste betekent voor jonge moslims van de derde of de vierde generatie? Geven we dan geen teken dat ze er niet bij horen?"

Het is een drama dat de Vlaamse overheid knipt in budgetten voor preventie

RIK COOLSAET

Die vraag stelt professor Rik Coolsaet die Internationale Betrekkingen doceert aan de Universiteit Gent. Coolsaet schreef onlangs voor het Egmont Instituut voor Internationale Betrekkingen een studie over wat jonge uit Europa afkomstige jihadisten richting Syrië en Islamitische Staat drijft. Maandag presenteert hij deze studie voor de Raad van Europa in Parijs, de koepel van 47 landen die toekijkt op het respect voor de mensenrechten. Coolsaet, die het terrorisme in Europa al 15 jaar op de voet volgt, ziet belangrijke verschillen tussen radicalisering vroeger en nu: "Eerst en vooral zijn de huidige Syriëstrijders gemiddeld veel jonger dan de eerdere generaties die meevochten in Afghanistan of een opleiding volgden in Pakistan. Vroeger was de gemiddelde leeftijd 28 jaar, nu ligt dat rond de 20 jaar. De jongste Syriëganger, Younes uit Molenbeek, was amper 13."

Narcisten

Niet alleen is de huidige generatie veel jonger, ze is ook veel minder gepokt en gemazeld in de ideologie. Coolsaet: "Je herinnert je wel dat midden vorig jaar twee jonge Britten vanuit Birmingham naar Syrië trokken, met in hun bagage *Islam for Dummies* en *The Koran for Dummies*, net zoals jonge

radicale studenten eind jaren zestig eerder het *Rode Boekje* van Mao dan het doorwrochte *Das Kapital* van Karl Marx lazen." Maar niet alleen de religieuze en politieke kennis van de jonge jihadisten is veel lager dan bij de vorige generaties, uit hun gebruik van sociale media als Twitter of Facebook blijkt ook dat ze niet al te veel afwijken van hun leeftijdsgenoten. Coolsaet: "Ze zijn veel oppervlakkiger dan hun voorgangers. Persoonlijke beweegredenen, zich slecht in hun vel voelen, zich uitgesloten voelen,... zijn belangrijker dan de politieke radicalisering. Hun posts op de sociale media staan vol met adolescentenpraat. Ze zijn ook narcistisch en zetten de ene selfie na de andere op hun pagina's. Tenslotte vind je geen echt uitgesproken leiders in die beweging. Net daarom heeft de Nederlandse inlichtingendienst AIVD het over een zwerm waarop de individuen meegedreven worden. Heel opmerkelijk is ook dat nogal wat van die jongeren een verleden van drugs of kleine criminaliteit hebben en dat het vertrek naar Syrië voor hen maar een van de mogelijkheden is."

Winnaarsimago

Maar wat drijft die jongeren dan richting Islamitische Staat (IS)? Coolsaet: "Naarmate IS als grote dreiging wordt afgebeeld, vergroot dit de aantrekkingskracht bij die jongeren. Wat Irak betreft, lijkt IS in de verdrukking te raken, lijkt hun opmars gestuit door de offensieven van het Iraakse leger. Vergeet echter niet dat de uitvalsbasis van IS Syrië is. Om het winnaarsimago in stand te houden, is IS zo gebeten om iedere groep die zich aanbiedt te erkennen, zoals deze week met de Nigeriaanse terreurbeweging Boko Haram is gebeurd." Rik Coolsaet schat het aantal Syriëgangers in ons land lager in dan het Londense 'Centre for the Study of Radicalisation' dat zich baseerde op

gegevens van de Belgische arabist Pieter Van Ostaeyen, die pakweg 450 Belgische Syrië-gangers telt. Coolsaet: "Die jonge jihadisten hebben op de sociale media vaak 3 of 4 aliassen, zodat je tot een overschatting komt. Ik geloof eerder in de officiële cijfers. We hebben in België een uiterst fijnmazig systeem van informatiegaring, waarbij gegevens van lokale en federale politie en van de Staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst samengebracht worden." Wat ook de oorzaken van het jihadisme mogen zijn, een samenleving moet zich tegen die dreiging beschermen. Coolsaet is vol lof voor de aanpak in Vilvoorde. Coolsaet: "Burgemeester Hans Bonte heeft begrepen dat dit een zaak van maatwerk is. Het is echter dramatisch dat de Vlaamse overheid de budgetten voor preventie inkrimpt. Dodelijk als je ziet hoe groot de nood in die sector is."

Engagement

"Zelfs als IS niet meer zou bestaan, blijft de context nog bestaan, dan nemen andere organisaties die functie over. Rond 2010 leek het jihadisme in België op apegapen te liggen, maar we beseften niet dat we de grondoorzaken niet aangepakt hadden. Als er niets gedaan wordt om die jongeren het gevoel te geven dat ze er bij horen, dat ze van hier zijn, dan neem je de drijfveer niet weg. Dit is geen gemakkelijke boodschap, die aanpak vergt het engagement van heel veel actoren." Niet alleen de moslimgemeenschap is een van die actoren, we hebben zelf werk aan de winkel. Coolsaet: "Ik vond het heel moedig dat de Mechelse burgemeester Bart Somers zei dat hij zich politiek verantwoordelijk voelde voor het racisme bij de gewone Belg. Uit recent onderzoek blijkt dat 66% van de Vlamingen vindt dat de islam niet compatibel is met de Westerse waarden. Krijg dat als moslim maar eens in het gezicht geslingerd."

Door Roger Huisman

